

Vindorka – ein politiskur spurningur.

Í seinastuni er kjak staðist, hvørt vindorkan eigur at takast í ramasta álvara ella um hetta bert er ein veruleikafjarur ynskidreymur hjá parti av fólkinum. Vit hava í hesum sambandi tosað við umboð fyri teir politisku flokkarnar og spurt um hvør teirra støða er til málið

Anfinn Kallsberg, Fólkaflokkurin

– Vindorka er ein orka, sum tú fært ókeypis her í Føroyum og tóknin í dag er somikið frammarlaga, at nytta kann fáast úr henni fyri ein heilt rimuligan kostna, so vit eiga so avgjørt at gera brúk av hesi orkukeldu, sigur formaðurin í tingbólki Fólkafloksins, Anfinn Kallsberg

Formaðurin í tingbólki Fólkafloksins, Anfinn Kallsberg, er heitur talsmaður fyri vindorkuutbygging í Føroyum.

Hann visur á, at vit fyrr hava gjørt royndir at framleiða vindmylnur, men at tað ikki sá út til at ganga rétta vegin tá. Hesar royndir vórðu gjørdar við almennari hjálpi.

– Skulu vit nú undir at framleiða eina vindmylnu í Føroyum, royndarkoyra hana, ja, so er ongin trygd fyri, at tað ikki ganga 10 ár ella kanska meira aðrenn vit hava nakra vindorku her heima, og tí ivast eg so avgjørt í dispositionini hjá SEV, sigur Anfinn Kallsberg.

– Metir tú, at vit áttu at ikki av einum tilboði sum hesum hjá Vestas ná beinanvegin?

– Eg haldi, at SEV átti at sagt sum so, at tilboði frá Vestas jú einans gongur út uppá at binda í el-netið hjá SEV og at hetta ikki kostar tí føroyska samfelagnum ter stóru ilögurnar. Tí kundu vit givið Vestas hetta løyvið og síðan siggja vit, um hasar vindmylnurnar eru nóg góðar ella ikki, sigur Anfinn Kallsberg.

Jógvan I. Olsen, Sambandsflokkurin:

– Eg havi altíð havt eina positiva støðu til vindorku og meini, at vit eiga at nýta ta orku, ið náttúran hevur givið okkum og her hugsi eg serliga um vatn, vind og møguliga eisini havalduna, sigur fyrrverandi landsstýrismaður Sambandsfloksins, Jógvan I. Olsen

Jógvan I. Olsen, lögtingsmaður, var landsstýrismaður, tá Vestas fyrstu ferð kunnaði landsstýrið um vindmylnuætlanirnar. Hann var longu tá positivur fyri hesi ætlan.

– Tað var sjálvandi eitt ynski, at møgulig mylnur vórðu gjørdar í Føroyum, men vit mugu ikki gloyma, at mylnan hjá Ölwind hóast alt bert er ein «prototypa» og verður hugsað um ein veruligan idnað, ja, so er føroyski marknaðurin rættuliga lítil, heldur hann.

– Vit kunnu ikki bert taka av tilboðnum hjá Vestas og so gevast við hinum ætlan-

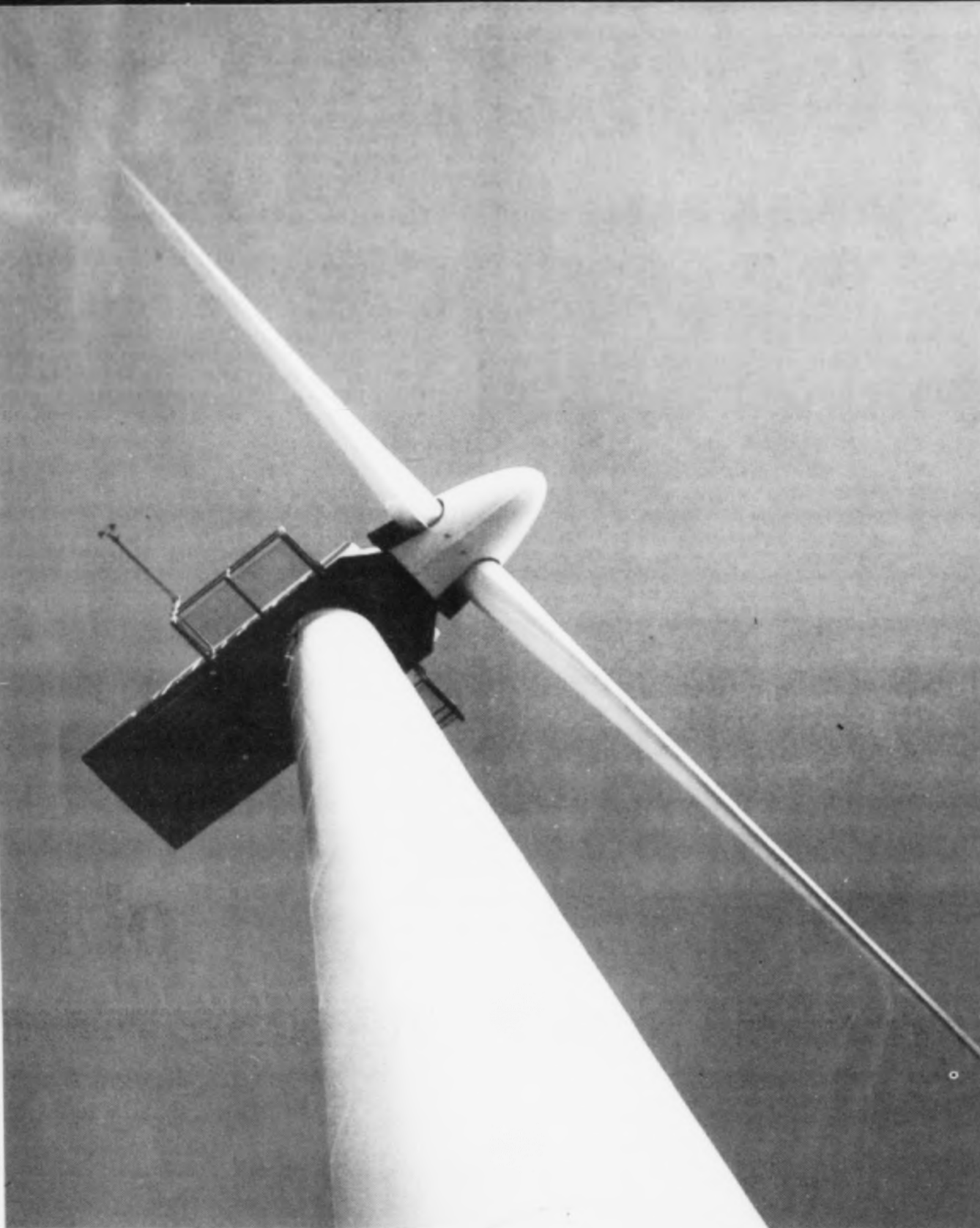
– Tað er ongin váði fyri tað føroyska samfelagið av nokrum slag, um vit geva Vestas løyvið at binda í el-netið, heldur hann.

Ikki viðgjørt

Anfinn Kallsberg sigur, at tey ikki hava viðgjørt júst hetta málið innanhýsis í flokkinum enn.

– Men tað er heilt klárt, at hetta verður gjørt, tí vit hava jú ein málsetning í samgonguni og tað er, at vit skulu betra umstøðurnar hjá okkara vinnulívi, so tað er fært fyri at skapa fleiri arbeiðspláss. Og ein av fyrstunum er, at vit hava eitt so lágt kostnaðarstøði sum gjørligt – harundir er orka, sum í dag er alt ov kostnaðarmikið til tað vinnulívi, vit hava í Føroyum. Serliga í mun til grannalöndini, ið vit skulu kappast við, sigur Anfinn Kallsberg. – Og kunnu vit við vindorkuni fáa henda kostnað niður, er tað jú beinleiðis sambært avtalaða politikkinum, sigur hann.

Anfinn Kallsberg sigur at enda, at hann í hvussu so er fer at gera sitt til, at fólkaflokkurin ger nakað við málið sum skjøtast.

Orð: Grækaris

Tordur Niclasen, Kr. Fólkaflokkurin:

– Tað er umráðandi, at vit nú seta eina deadline, um tað skal verða ein føroysk fyrirtøka, ið skal samarbeiða við t.d. Vestas ella øvugt, so at vit innan eina ávísu tíð kunnu koma í gongd, sigur formaðurin í Kristiliga fólkafloksins, Tordur Niclasen

Tordur Niclasen sigur, at hann so avgjørt vil gera sitt til, at hansara flokkur fer at virka fyri, at gongd kemur í vindorkuætlanina og hann visur á ein fyrispurning, hann setti landsstýrimanninum í orkumálum, Svend Aaga Ellefsen, tann 5. apríl í ár, um hetta sama málið.

– Svárið eg tá fekk, var ikki so ítökiligt, sum eg vonaði frammanundan, men samtíðis skilji eg væl tað fyrivarnið, ið landsstýrið visir í sambandi við hvør skal standa fyri ætlanini – skal tað verða ein føroysk ella skal tað verða ein útlendsk fyrirtøka.

– Men hetta eigur ikki at stæða málinum, so heldur koma víðari við einum skilagóðum samstarvi, heldur hann.

Tordur metir ikki, at tað avgjørt skal verða Vestas, ið skal gera arbeiðið, og at vit harvið úthýsa møguligari føroyskari fyrirtøku.

– Eg meini at øll sjónar-

míð eiga at kannast, eitt nú hvønn týðning ein framleiðsla kann hava fyri arbeiðsskapandi virksemd vesturi í Vágunum.

– Men er vandi ikki fyri, at kanningarnar við møguligari framleiðslu í Føroyum fara at draga út – føroyskar fyrirtøkur hava jú ikki serligar royndir í tilvikari framleiðslu.

– Tað er rætt og tí meti eg tað eisini vera alneyðugt, at vit seta eitt evsta mark fyri, at ein formell samstarvsavtala millum báðar partarnar skal vera liðug ein ávísan dag, tað er onki sum eitur, vit kunnu ikki halda áfram at draga hetta út, heldur Tordur Niclasen.

Hann heldur eisini, at tað er livsneyðugt fyri idnaðin og fyri kappingarførið at nakað hendur nú – SEV átti eisini at havt arbeiðið munað betri við hesum máli, sigur formaðurin í Kristiliga fólkafloksinum, Tordur Niclasen, at enda.

Atli Dam, formaður í Javnaðarflokkinum:

– Sum kunnugt hava fleiri fylgjandi landsstýri í rættuliga stóran mun stuðlað framleiðsluni av eini føroyskari vindmylnu og man hevði stórar vonir til tær nýhugsanir og nýuppfinningar, sum lógu í tí arbeiðinum, ið Riisager gjørdi. Men tíværi høvdu vindmylnurnar, sum Riisager setti upp í USA so nógvar tekniskar feilir, at tann søgan fekk ein keðiligan enda. Og tað er greitt, at vit hava lært av hesum og vit vóna, at vit fyrr ella seinni kunnu finna fram til brúkarar vindmylnu – framleiddar í Føroyum, sigur Atli Dam, formaður í javnaðarflokkinum

At SEV er í samráðingum við føroyskt felag um vindmylnuframleiðslu, hevur Atli Dam onki imóti. Hann vonar at hesir í felag við SEV og við tí kunnleika, ið SEV skuldi havt í hesum sambandi og møguliga onnur við, kunnu finna fram til eina haldgóða føroyskt framleidda vindmylnu, ið hóskar til føroysk fíðurskilt.

– Hinvegin meti eg ikki, at hetta skal forða fyri, at vit kanna skilagóða samvinnu við aðrar vindmylnubyggjarar, eitt nú Vestas, tí tað er ivaleyst pláss fyri einum so stórum tali av vindmylnum í Føroyum, at ein føroysk framleiðsla ikki skuldi mist nóg av hesum.

Hann heldur, at serliga nú

vindmátar javnan eru gjørdar, og Føroyar mestsum eru byttar í ymisk vind-øki hvar vindferðin kanska kemur uppá einar 30 metrar um sekundið og aðrar staðir upp á 70 m.sek. o.s.f., so átti tað at bori til við skilagóðum samráðingum við onnur feløg, sum eru komin longur við vindmylnum, og sum hava royndar mylnur.

– Tað átti at verið pláss fyri eini mylnuætlan – fyrribils úttanum eina møguliga føroyskt framleidda vindmylnu, og eg takið ikki undir við sjónarmiðinum um, at tað er ort at seta vindmylnur upp í Føroyum. Lat okkum ikki spilla tíðina burtur, men koma í gongd, sigur formaður javnaðarfloksins, Atli Dam.

Asbjørn Joensen, Sjálvstýrisflokkurin:

– Min persónliga meining er, at tað almenna hevur «eksperimenterað» nógmikið við mylnuætlanum – landskassin hevur lagt nógvar milliónir í tilvikar ætlanir, sum hava málið – styttri ella longri – men hetta tilboðið frá Vestas er somikið gott, at eg als ikki skilji, at SEV-stjórin ber seg at sum hann ger, sigur Asbjørn Joensen, tingmaður Sjálvstýrisfloksins

Asbjørn Joensen sigur, at vit fullvæl vita, at vindmylnur ongantíð koma at yvirtaka alt netið hjá SEV, men tilboðið hjá Vestas metir hann vera so gott, at hann als ikki dugir at siggja orsök til ikki at taka av tíð.

– Eg kann ikki imynda mær, at umboðsnevndin hjá SEV ikki vil taka við hesum tilboði – uttan mun til, um SEV hevur útyggingartørv av orku nú ella ikki, heldur hann.

Asbjørn metir, at vatnkraftverkið sjálvandi skal gerast liðugt, og at tað verður eitt munagott aktiv hjá komandi ættarlöndum, men um tað so er rætt figgja, torir hann ikki at svara fyri.

– Metir tú tað vera rætt, at taka av tilboðnum hjá Vestas ná beinanvegin?

– Ja, avgjørt, soleiðis sum

tað er upplagt. Tey vilja jú bæði bera kostnaðin av at gera mylnurnar, seta tær upp og reka tær – tað einasta vit kunnu, er at spara nakað av olju og hon verður valla biligari, heldur hann.

Asbjørn metir eisini, at tað fyrkemur honum rættuliga fjakut, at SEV-stjórin er so negativur motvegis tilboðnum hjá Vestas – samtíðis sum sami stjóri sigur fólki, at hann er í gongd við sjálvur at «konstruera» eina mylnu saman við aðrari fyrirtøku.

– Sjálvir at fáa eina mylnu á marknaðin fer bara at taka tíð, kosta pening og ongin sigur at tað kemur at virka, sigur Asbjørn Joensen, sum ikki ivast í, at sjálvstýrisflokkurin vildi arbeiðið fyri eini tilvikari ætlan.

Heini O. Heinesen, Tjóðveldisflokkurin:

– Hóast tú skuldi trú, at vit øll vóru partur av SEV sær út til, at hetta er vorðið ein innballeður felagsskapur – eitt øki – sum ongin sleppur inn á, umboðini vísa seg ikki at hava nakran týðning, tað er stýrið, ið koyrir alla «mylnuna» og stjórin sær út til at vera ráðgevi og altvitandi í øllum, sigur tingmaður Tjóðveldisfloksins, Heini O. Heinesen

Heini sigur frá, at í Kunoy høvdu tey egið elverk líka fram til 1967. Hetta var eitt vatnorkuverk við einum iskoytis motori. Tað, ið gjørdi, at tey ikki kundu halda fram við verkinum var, at SEV ikki vildi geva teimum iskoytisstreym. Treytin fyri at SEV skuldi geva teimum streym var, at tey gjørdust limir í felagnum. Og tá kundi elverki hjá kunoyingum gera tað sama.

– Og tað kann verða nakað tað sama við spurninginum um vindorku, heldur Heini O. Heinesen, sum visir á, at elverkið í Kunoy væl hevði borið seg figgarliga, um teir bert fingi iskoytisstreym ella møguliga fingi sett eina mylnu á netið hjá SEV.

Kundi biða

Heini O. Heinesen sigur, at tað vóru mong, ið mettu ta stóru útyggingina, sum SEV gjørdi í 80' unum vera skeiva og at tað í minsta lagi kundi biða nøkur ár. Men arbeiðið varð «truffað» íggjøgnum og arbeiðsmegin var fyri ein stóran part útlendsk.

– Men í hesum arbeiðsloysis tíðum hevði verið gott, at kunna gjørt hesar ilögur – við føroyskari arbeiðsmegi – frá nú av og framfeitt, heldur Heini O. Heinesen.

– Eg havi annars altíð verið heitur talsmaður fyri at útyggja vatnorkuna og meti, at hon hevur rættuliga stóran týðning, men tíðspunktið at gera hatta risaarbeiðið var ikki tað rætt.

– Men hvat heldur tú so um vindorkuna, ert tú ikki sinnaður at royna hesar møguleikar?

– Jú, eg eri so avgjørt heitur fyri hesum mögu-

leika eisini og um tað kann samantvinnast við aðra orku, so trúgi eg at hetta kemur at hava rættuliga stóran týðning í framtíðini, og tað er ein stórir spurningur, um vit hava ráð at biða við hesum og framhaldandi vísa tvørleika av ymsum slag, heldur hann.

– At SEV-stjórin skal tosa um orskap tykir mær eisini lógi, serliga eftir keypið av einum skrivstovubyggingi fyri ikki minni enn 26 mió. krónur. Ein skrivstovubyggingur hjá samsvarandi el-feløgum í útlöndum hevði ikki verið stórri enn eini miðal sethús, sigur Heini O. Heinesen, sum ivast í, um SEV hevur nakra framfarið við tí stýrslagi, ið nú er.

– Metir tú tað vera rætt, at avgerandi stig verða tikin sum skjótast, til tess at royndir vindorkuna t.d. við at taka av tilboðnum hjá Vestas?

– Ja, tað er onki meira náttúrligt enn at vit troya okkara egnu orkumøguleikar sum nú eitt vindorku – eg dugi ikki at siggja annað enn at vit kunnu gera eina roynd, men hvørt tað skulu verða tiggju mylnur ella ikki, dugi eg ikki at meta um, sigur Heini.

– Og at SEV skal hava nakað sum helst at siga føroyingum um orku ivast eg nóg í, vit hava jú ein tann dýrasta streymprisin í heiminum, heldur hann.

Heini O. Heinesen sigur, at hann og flokkur hansara, eisini vilja arbeiða fyri einum hvørjum møguleika, ið kann fáa streymprisin niður. – Tá ið nú eitt felag bjóðar sær til at seta mylnur upp – uttan at tað almenna ella SEV hevur nakra stórvegis útreiðslu av hesum – áttu teir at fingið løyvið til tað, sigur Heini O. Heinesen at enda.